

ENS 114, HEN 433 - ÚVOD DO STUDIA ENVIRONMENTALISTIKY (literatura pro podzimní semestr 2004/2005)

Tituly jsou povinné (P) a doporučené (D). Jsou přibližně (!) číslovány podle sylabu. Další literatura může být zadána dodatečně.

Většina z povinně zadaných knih je k dispozici k prezenčnímu studiu v knihovně. Xerokopie povinných článků budou uloženy ve studovně ve slohách v boxu určeném pro tento kurz. Postupně budou krátké texty, ne knihy, k dispozici v elektronické podobě v informačním systému FSS MU. O literaturu k tomuto kurzu, uloženou ve studovně a v informačním systému, bude pečovat Mgr. Dana Zajoncová, doktorandka katedry. (V kulatých závorkách je uvedena lokace textů v knihovnách MU v minulém roce. Bude třeba ji inovovat).

Naučte se číst s nadhledem, tj. rozlišovat důležité a nedůležité. Tak si poradíte i s obsáhlejšími texty. Doporučuji psát si z četby poznámky, které se Vám budou hodit nejen v písemných textech, ale i v dalším studiu oboru.

Č1 a (P) Ripl, W., Pokorný, J. a kol.: Holistický přístup ke struktuře a funkci mokřadů. *Wetlands International* 32, 1996, s.16-35. *Ukázka ekologické práce*. (Xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1b (P) Sádlo, J., Pokorný, P.: Neolit skončil, zapomeňte!, *Vesmír* 83, červenec 2004, s. 398-403. *Ukázka přístupu mladé vědecké generace, odmítající ochranářské sentimenty*. (Xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1c (P) titul bude uveden později

Č1d (P) Hampl, M.: Tajemství trvale nevyčerpatelných zdrojů. In: *Trvale udržitelný rozvoj. Sborník textů č.32, Centrum pro ekonomiku a politiku. Praha 2004, str. 19-24. Ekonomická obrana trvalého růstu*. (Xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1e (P) Klaus, V.: Jedenáct let a životní prostředí. *Deníky Bohemia*, 23.11.200, přetištěno In: *Trvale udržitelný rozvoj. Sborník textů č.32, Centrum pro ekonomiku a politiku. Praha 2004, str. 77-78. Článek charakterizující četné další texty z pera téhož autora, kritizující „ekologický fundamentalismus“*. (Xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1f (P, D) Komárek, S.: Příroda a kultura. *Vesmír*, Praha 2000. Povinně str. 99-116, jinak doporučeno. *Příklad ne-darwinistického přístupu v biologii, příklad syntézy biologického a filozofického přístupu*

Č1g (D) Komárek, S.: Lidská přirozenost. *Vesmír*, Praha 1998. Po str. 64. *Charakteristika významných postav dějin biologie*

Č1h (D) Wilson, E.: *Konsilience*. Lidové noviny, Praha 1999, str. 7-18. *Pokus o sjednocení přírodních a humanitních věd*.

Č1i (D) Škrdlant, T.: *Demokracie přírody*. Orig. Videojournal, Praha 1996. *Netradičně pojaté úvahy o ekologii. Knižka se zamýšlí nad některými principy fungování přírody. Studenti se k ní mohou vrátit v diskusi s autorem, zapíší-li se do volitelného semináře "Ekosystémové přemýšlení"*. (*4ks ÚK FF *1 ks studovna FF *1ks studovna FSS *20 ks u sekretářky katedry)

Č1j (D) Sádlo, J.: Co bude, až spadne. *Vesmír* 78/1999, str. 143-145. *Vtipný text založený na studiu sukcesních procesů. Ukázka kvalitní popularizace vědecké práce*. (Xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1k (D) Wilson, E. O.: *Rozmanitost života*. Lidové noviny Praha, 1995. *Kniha známého profesora biologie na Harvardově univerzitě shrnuje závěry rozsáhlých výzkumů o zániku druhového bohatství jako důsledku lidské činnosti*. (*5 ks ÚK FF *1 ks studovna FF *1 ks studovna FSS *2 ks sociologie)

Č1l (D) Markoš, A.: *Tajemství hladiny: Hermeneutika živého*. *Vesmír*, Praha 2000. *Jiný pohled na přírodu*.

Č3a (P) Telihard de Chardin, P.: *Místo člověka v přírodě*. Praha 1993. *Kniha představující idealistické křídlo evolučních teorií. Studujte s ekologickým výhledem. str. 11-93* (*13 ks ÚK FF *1 ks studovna FF *1 ks studovna FSS)

Č3b (P) Zrzavý, J.: *O egoismu všeho živého*. *Vesmír* 77, únor 1998, s. 67-71 *Ukázka neodarwinistického a darwinovského přístupu, dovedená do odvážných závěrů* (xerokopie ve studovně)

- Č 3c (D) Lovelock, J.: Gaia, nový pohled na život na Zemi. Abies, Prešov 1994. *Kratší, starší a populárněji podaná verze téže teorie.* Č4c (D) Světoznámá kniha fyzika a filozofa vycházející z představy Země jako seberegulujícího superorganismu. *Ekologická krize ohrožuje lidský druh a současné formy života, nikoliv pozemskou přírodu.* 1 ks studovna FF *1 ks studovna FSS)
- Č3d (D) Lovelock, J.: *Homage to Gaia.* Oxford University Press, Oxford 2000 *Lovelockova autobiografie - je v knihovně FSS. Koho by tento autor zajímal blíže Dále: v časopise Resurgence No 206, May/June 2001 je článek Lovelocka: At the Service of the Earth a v témže čísle A. Primavesi: Sacred Systems.*
- Č3e (D) Lorenz, K.: *Takzvané zlo.* Praha 1992. *Klasická práce překračující úzký pohled etologa na modely chování zvířat. Má četné konsekvence pro sociologické a psychologické uvažování.* (*2 ks ÚK FF *1 ks studovna FF *1 ks politologie)
- Č3f (D) Dawkins, R.: *Sobecký gen.* Mladá fronta Praha 1998. *Jedna z knih, která nejvíce ovlivnila vědu posledních let, našla si zástupy příznivců i odpůrců.*
- Č 3g (D) Ridley, M.: *Původ ctnosti (o evolučních základech a zákonitostech nesobeckého jednání člověka).* Portál, Praha 2000. *Knihka Dawkinsova žáka. Ukázka málem biologického determinismu aspirujícího na výklad sociálních otázek.*
- Č4 (D) Librova, H.: *recenze Verbeek, B.: Antropologie der Umweltzerstörung. Sociální studia 3, 1998, str. 89-91, G 40. Existují recenze různého typu. Tato ukázka představuje recenzi esejistickou, diskusní, úvahovou. Sledujte, jak vypadají jiné recenze, a naučte se recenze psát.*
- Č5a (P) *Demografie (nejen pro demografy),* Slon Praha 1993. *Základní informace o ukazatelích v českém jazyce.*
- Č5b (P) *Výtah z anglických učebnic o základních demografických ukazatelích a jejich číselných hodnotách; grafická vyjádření. Studujte pozorně, data aktualizujte, např. pomocí mezinárodní demografické ročenky!*
- Č5c (D) Librova, H.: *Decentralizace osídlení vize a realita. Část první: vize, postoje k venkovu a potenciální migrace v ČR, Sociologický časopis 1996,č.3, s.285-296, (xerokopie ve studovně)*
- Č5d (D) Librova, H.: *Decentralizace osídlení vize a realita. Část druhá: Decentralizace v realitě České republiky, Sociologický časopis 1997, č.1, s. 27-40 (xerokopie ve studovně). Dvě starší studie, kombinující statistický a kvalitativní přístup. Inspirace inovací komparativní diplomovou prací (jak se stav změnil v dalších letech?).*
- Č6 (D) Schumacher, E.F.: *Malé je milé.* Doplněk Brno, 1999. *Klasická kniha alternativního pohledu na ekonomiku (ve studovně, i absenčně na FSS)*
- Č8a (P) Keller, J.: *Až na dno blahobytu, Duha, Brno 1993. Populárně prezentovaný text, který v době všeobecného nadšení z vyhlídky na ekonomický a spotřební růst rozčilil mnohé české čtenáře.* (*1 ks ÚK FF *1 ks studovna FF *1 ks politologie)
- Č 8b (P) *na FSS časopisy Environmental Politics, The Ecologist. Seznamte se se zaměřením a se strukturou časopisů, vyberte některá pro Vás zajímavá témata*
- Č8c (D) Keller, J.: *Sociologie a ekologie.* Slon, Praha 1997
- Č9a (P) Weizsäcker E.U., Lovins A.B., Lovins L.H.: *Faktor 4.* Phare 1997. *Do str. 199. Bestseller technologického optimismu.* (*25 ks u sekretářky katedry)
- Č9b (D) Šmajš, J.: *Ohrožená kultura, Zvláštní vydání, Brno 1995. Monografie, která se věnuje evolučnímu konfliktu mezi přírodními zákonitostmi a lidskou kulturou, zvláště povahou jejich technologií. Blíže se můžete autorem a jeho pojetím seznámit v kurzu Příroda a kultura. Též k tématu 4* (*3 ks ÚK FF *1 ks filozofie *8 ks vyd. z r. 1997 ÚK FF)
- Č10a (P) Librova, H.: *Pestří a zelení, Veronica, Duha Brno 1994. (s. 26-37). Kniha o ekologicky příznivých změnách životního způsobu. Čtete krátkou kapitolu o diskusi nad podílem křesťanství na vzniku a řešení ekologické krize.* (*6 ks ÚK FF *2 ks studovna FF *2 ks studovna FSS)
- Č 10b (P) *Na FSS časopis Environmental Values, Resurgence, Environmental Ethics. Seznamte se se zaměřením a se strukturou časopisů, vyberte některá pro Vás zajímavá témata*

Č 10c (P) Vavroušek, J.: Závod s časem: hledání hodnot slučitelných s trvale udržitelným způsobem života. Literární noviny 49, 9. prosince 1993, str.1 a 3. *Normativní přístup ke změně hodnot.* (xerokopie ve studovně)

Č 10d (P) Librová, H.: Vlažní a váhaví: kapitoly o ekologickém luxusu. Nakl. Doplněk, Brno 2004. čtete str. 147-159 *Pokus o sociologické zachycení reálných změn ve způsobu života a v hierarchii hodnot* (kniha v několika exemplářích ve studovně FSS, absenčně v knihovně FSS a ještě k dostání v knihkupectví Jana Šabaty na Moravském náměstí)